
Śniadeckich

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Śródmieście Południowe

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 1916

Opis

Uczni, bracia wywodzący się z rodziny drobnoszlacheckiej.

Jan Chrzyciel Władysław (1756-1830) - astronom, matematyk, filozof, geograf. Pochodził ze Żnina, w miejscowej szkole parafialnej pobierał pierwsze nauki, potem kształcił się w Gimnazjum w Trzemesznie oraz w Poznaniu, gdzie ukończył Kolegium Lubrańskiego. Jako szesnastolatek znalazł się w Krakowie, podejmując na Akademii Krakowskiej studia fizyczno-matematyczne. Trzy lata później był już doktorem filozofii, prowadząc wykłady z algebry. Do 1781 roku dużo podróżował po Europie, uzupełniając - dzięki stypendium Komisji Edukacji Narodowej - swoje wykształcenie w Getyndze, Leydzie oraz Paryżu, gdzie zapoznał się z chemią, fizyką i literaturą francuską. Po powrocie do Krakowa zainicjował budowę obserwatorium astronomicznego na terenie miejscowego Ogrodu Botanicznego, która została ukończona w 1792 roku. Jako najbliższy współpracownik Hugona Kołłątaja został reformatorem swojej uczelni. Jako wykładowca Szkoły Głównej koronnej w Krakowie stworzył całkowicie polską terminologię matematyczną. Od 1784 roku organizował pokazy balonowe. Należał do grona zwolenników empiryzmu, co w 1803 roku doprowadziło w efekcie do opuszczenia przez niego Krakowa z powodu intryg mniej postępowych profesorów i zawirowań politycznych. Odbił wówczas ponad prąd podróż przez Niemcy i Francję do Włoch. W 1806 roku zamieszkał w Wilnie. Został tam wykładowcą astronomii i głównym - po Marcynie Odlanickim-Poczobucie - astronomem miejscowego uniwersytetu (w latach 1807-15 pełnił też obowiązki rektora tejże uczelni), należał do Warszawskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W swoich obserwacjach zajmował się głównie planetoidami, Słońcem a także jasną kometą widoczną w 1811 roku. W 1812 roku Napoleon Bonaparte powołał go na członka Komisji Rządu Tymczasowego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Opublikował m.in. : „O nauk matematycznych początku, znaczeniu i wpływie na oświecenie publiczne, "O języku narodowym w matematyce. Przełożenie wyrazów, zachodzących w matematyce wyższej (pochodna, funkcja pierwotna, średnica, ognisko)", "O metafizyce", „Rachunku algebraicznego teorii przystosowaną do linii krzywych - wszystkie te dzieła znalazły się w cyklu "Rozpraw o naukach", „Trygonometrię sferyczną analitycznie wyłożoną, „Jeografię, czyli opisanie matematyczne i fizyczne ziemi, "Meteorologię", "O pismach klasycznych i romantycznych", "O rachunku losów", "O rozumowaniu rachunkowym" czy „Filozofię umysłu ludzkiego.... Był również autorem licznych rozpraw biograficznych - "O Koperniku", "Żywot literacki Hugona Kołłątaja", "Żywot uczony i publiczny Marcina Odlanickiego Poczobuta", "Żywot Piotra Zawadowskiego". Zainicjował studia nad rachunkiem

prawdopodobieństwa, na długo przed wprowadzeniem układu SI starał się używać jednolitych jednostek. W 1825 roku zamieszkał w swoim majątku Jaszuny pod Wilnem, gdzie zmarł.

Jędrzej Śniadecki (1768-1838) - lekarz, biolog, chemik, pedagog, publicysta, filozof. Pochodził z Rydlewa niedaleko Żnina, kształcił w Gimnazjum w Trzemesznie. Po śmierci rodziców zajął się nim Jan, zabierając ze sobą do Krakowa. Po ukończeniu miejscowego Gimnazjum im. Nowodworskiego studiował w Szkole Głównej koronnej fizykę i matematykę, dość szybko zamieniając te przedmioty na medycynę. W 1791 roku uzyskał dyplom, po czym wyjechał do Padwy, gdzie przez kolejne dwa lata na miejscowym uniwersytecie kontynuował naukę. Po powrocie do kraju miał zostać nadwornym medykiem króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, jednak w obliczu abdykacji władcy udał się do Wilna, gdzie został profesorem chemii miejscowej Szkoły Głównej Litewskiej. Swoje wykłady prowadził wyłącznie po polsku, stosując tylko takie nazewnictwo, wydał też książkę "Początki chemii". Równolegle prowadził prywatną praktykę lekarską, stając się promotorem higieny, dietetyki i wychowania fizycznego. Stworzył profesjonalne laboratorium badawcze, w 1807 roku założył Wileńskie Towarzystwo Lekarskie, któremu prezesował przez blisko trzydzieści lat. Już w 1805 roku był jednym z wydawców "Dziennika Wileńskiego", od 1817 roku przez pięć lat - jako członek-założyciel Towarzystwa Szubrawców - pisywał artykuły do "Wiadomości Brukowych". W 1822 roku przeszedł na emeryturę i osiadł w swym majątku Bałtupie. Nie zaprzestał jednak swoich obserwacji medycznych, opisując wpływ promieni słonecznych na leczenie krzywicy u dzieci a pięć lat potem zostając kierownikiem Kliniki Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Wileńskiego a potem Akademii Medyko-Chirurgicznej. Był autorem licznych fachowych rozpraw (m.in. "O gorączce", "O wyziewach jadowych i zarazach", "Teoria jestestw organicznych"), wznowił też wydawanie "Dziennika Medycyny, Chirurgii i Farmacji". Jako chemik w swoim laboratorium badał pierwiastek, nazwany przez innych chemików rutenem. Zmarł w Wilnie.

Spoczywa:

Cmentarz we wsi Horodniki.

Do 1954.04.12 patronowali dzisiejszej ul. Ciepłarnainej a do 1979.01.01 ul. Henryka Pobożnego.

Ciekawostki

Powstała w 1770 jako element urbanistyczny placu Politechniki, związanego z założeniem placów gwiazdzystych. Od 1784 biegła przez grunta Nowej Wsi, obsadzona została drzewami. Do 1880 nie była zabudowana, nosiła również nazwę Kaliksta, na cześć rosyjskiego prezydenta Warszawy Kaliksta Witkowskiego. W 1881 poprowadzono tędy linię tramwaju konnego. Do 1990 ulice zabudowano. W 1919 nazwę ulicy zmieniono na obecną. W 1944 część zabudowy zniszczono, zlikwidowano również tramwaje. W latach 50 XX w. część włączono do MDM-u.

Stan obecny:

Nr 6: Warszawskie Towarzystwo Naukowe. Powstała w 1913 wg proj. J. Heuricha syna. Do 1939 działała tu pracownia radiologiczna, której honorowym dyrektorem była Maria Skłodowska Curie. Dziś mieści się tu Instytut Matematyczny.

Nr 8: w latach 1918-1929 działała tu Wolna Wszechnica Polska, później zaś Szkoła Ziemi Mazowieckiej (przekształcone następnie w Liceum im. Żmichowskiej i przeniesione na ul. Rozbrat).

Nr 10: kamienica Jaszczółta. Secesyjna kamienica z 1911 wg proj. J. Czerwińskiego i W. Heppena powstała na miejscu zakładu firmy Martens & Daab. Na pocz. XXI w. odremontowano ją wg proj. pracowni Anny Rostkowskiej, wraz z drewnianą bramą i licznymi detalami. W podwórku znajduje się mnóstwo kwiatów.

Nr 12\16: w tym domu mieszkał Ignacy Henryk Golik (ur. 1922) - wieloletni dziennikarz "Expressu Wieczornego", autor niezliczonej ilości reportaży i informacji o tematyce stołecznej, związanych

głównie z odbudową, rozbudową i planowaniem miasta, także dotyczących ruchu kołowego w Warszawie. Podczas okupacji hitlerowskiej był więźniem obozu w Oświęcimiu, do dziś jest aktywnym działaczem zachowania pamięci o tych, którzy tam zginęli.

Nr 17: kamienica. W latach 1935-39 mieszkał tu Marek Hłasko (1934-1969) - pisarz.

Nr 18: kamienica. Powstała po 1900. Posiada ozdobną bramę z numerem hipotecznym 6268.

Nr 19: pałacyk Wojciechowskich. Powstał w 1876 dla Adrianny Garlińskiej. W 1890 willę kupił architekt Konstanty Wojciechowski i w 1891 przebudował w stylu neorenesansu. W końcu XIX w. budynek nadbudowano o drugie piętro. W 1970 budynek wyremontowano i dodano piętro trzecie. Mieszkała tu Hanka Bielicka (1915-2006) - znakomita aktorka przez wiele lat związana z Teatrem Syrena, występująca również w kabaretach "Szpak" i "U Lopka".

Nr 20: kamienica.

Nr 21: kamienica Józefa Mineyko.

Nr 22: kamienica.

Nr 23: kamienica. Powstała w 1913-4 wg proj. Mariana Kontkiewicza w stylu secesji, miała cztery piętra, charakterystyczną mansardę oraz bardzo wysoki parter. Elewacja udekorowana została rzeźbami w kształcie liści akantu oraz girland kwiatów, przez całą szerokość biegiły kute balustrady balkonów. Wejście ozdabiały dwa rogi obfitości, kiście winogron oraz owoce granatu. Podobno współpracownik architekta, J. Nagórski, zachwycony domem, głosił wszem i wobec, że to on jest autorem projektu, więc wściekły Kontkiewicz umieścił na fasadzie tabliczkę z datą i własnym podpisem. Szybko uznana została za szalenie ekskluzywną. Budynek posiadał zarówno c.o., jak i gazowe kuchnie. Mansardę zajmowały jednopokojowe mieszkania służby, trzeba było zadzwonić po służącego, żeby zszedł do domu, bo nie było przy mieszkaniach służbówek. W latach `20 jej właścicielem i jednym z mieszkańców został Józef Mineyko (1879-1970) - bankowiec, ziemianin, absolwent Wydziału Handlowego Politechniki Ryskiej. Był współzałożycielem Banku Towarzystwa Wzajemnego Kredytu w Wilnie, twórcą Partii Konstytucyjnych Katolików, jeden z pierwszych agentów ubezpieczeniowych Rosyjskiego Towarzystwa Ubezpieczeń. W Warszawie zamieszkał w 1920 roku, obejmując posadę dyrektora Banku Ziemiańskiego. Pod koniec życia napisał "Wspomnienia z lat dawnych", w których opisał życie w swoich dobrach w guberni wileńskiej. Zniszczona przez hitlerowców po Powstaniu Warszawskim, utraciła jednak swoją mansardę i miała przebite stropy. Po wojnie została wyremontowana nakładem właściciela. Zrezygnowano jednak z mansardy, nie odtworzone zostały również balkony. Pod koniec lat `40 kamienica została odebrana właścicielowi i systematycznie niszczała. Elewacja została starannie odnowiona w latach `90.

Nr 23a: ~ kamienica Józefa Mineyko. Powstała prawdopodobnie ok. 1910 roku. Była narożną do placu Politechniki. Przetrwała Powstanie Warszawskie, doszczętnie spalona została pod koniec 1944 roku. Po wojnie została rozebrana. W latach `90 planowano wznieść tu biurowiec, jednak planów tych nie zrealizowano. W 2007 roku wzniesiono dziesięciokondygnacyjny budynek, jednak inwestycja od dawna jest wstrzymana w stanie surowym.

Budynki osiedla MDM. Powstały w 1950-2, uzupełniane do 1963 wg proj. Stanisława Jankowskiego, Jana Knothe, Józefa Sigalina i Zygmunta Stępińskiego.

Szyny tramwajowe. Tramwaj jeździł tędy od 1881 do 1944 kończąc bieg na pl. Politechniki, jednak przy remoncie w 2005 tory zachowano.

Data nadania nazwy: 1916.10.26